

HISTORISCHE VAARDIGHEDEN

DIRECTE, INDIRECTE, BEDOELDE EN ONBEDOELDE GEVOLGEN

Met het verdwijnen van de Verenigd Oost-Indische Compagnie (VOC) moest Nederland op zoek gaan naar andere manieren om de kolonie Nederlands-Indië weer winstgevend te maken. Met die achterliggende gedachte kwam **gouverneur-generaal** Johannes van den Bosch met het Cultuurstelsel. In dit stelsel moesten Javaanse boeren een deel van hun grond gebruiken voor zogenaamde **cultures**: producten die werden verkocht op de Europese markt en waarvan de opbrengsten in de Nederlandse schatkist verdwenen. Dit Cultuurstelsel had veel verschillende gevolgen, zowel directe en indirecte als bedoelde en onbedoelde.

1. Bestudeer de lijst met gevolgen van het Cultuurstelsel in bron 1 en geef aan:
 - welke gevolgen bestempelt kunnen worden als direct
 - optredend en welke als indirect optredend en;
 - welke gevolgen bestempelt kunnen worden als onbedoeld en welke als bedoeld. Schrijf alleen de letters op.
2. Welke gevolgen waren ongunstig voor de Javaanse boeren
3. In hoeverre waren de ongunstige gevolgen voor de Javaanse boeren door het Nederlandse koloniale bestuur bedoeld of onbedoeld?
4. Wie waren verantwoordelijk voor de ongunstige gevolgen?

	Bedoeld	Onbedoeld	Direct	Indirect
A				
B				
C				
D				
E				
F				
G				
H				
I				

bron 1 - gevolgen van het Cultuurstelsel

- A.** Het leidde tot modernisering van de Javaanse economie;
- B.** Onder de Javaanse bevolking nam de werkdruk sterk toe;
- C.** Er ontstonden soms voedseltekorten doordat de suikercultuur de grond uitputte en water onttrok dat nodig was voor de rijstvelden;
- D.** De boeren werden soms gedwongen hun beste grond af te staan aan de regent om die voor het Cultuurstelsel te kunnen gebruiken;
- E.** De dorpschoude die belast waren met het uitbetalen van de plantlonen, hielden een deel ervan soms zelf;
- F.** De winsten van het Cultuurstelsel kwamen ten goede aan de Nederlandse schatkist;
- G.** Deze winsten werden in Nederland onder andere gebruikt voor de aanleg van infrastructuur, zoals bruggen en spoorlijnen, het Noordzeekanaal en de Nieuwe Waterweg;
- H.** De Nederlandse regering kon haar begroting sluiten met een batig slot, een overschot aan inkomsten;
- I.** Bij de afschaffing van de slavernij in de Nederlandse koloniën kregen de slavenhouders schadevergoeding uit de opbrengsten van het Cultuurstelsel.